

**سیاست کیفی ایران در قبال واحدهای صنعتی
و پسماندهای آلاینده آب و هوا با تاکید بر
قانون هوای پاک ۱۳۹۶**

www.ketab.ir
ذوالفقار محمدحسینی حاجیور

سرشناسه	محمدحسینی حاجیور، ذوالفقار، ۱۳۶۲-
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	سیاست کیفری ایران در قبال واحدهای صنعتی و پسماندهای آلاینده آب و هوا با تاکید بر قانون هوای پاک ۱۳۹۶/ذوالفقار محمدحسینی حاجیور.
مشخصات نشر	تهران: شاپرک سرخ، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	۱۳۲ص.
شابک	978-600-463-488-5
وضعیت فهرست نویسی	فیا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۲۵ - ۱۳۲.
موضوع	حقوق محیط زیست - ایران
موضوع	Environmental law -- Iran:
موضوع	حفاظت محیط زیست -- ایران
موضوع	Environmental protection -- Iran:
موضوع	جرایم زیست محیطی -- ایران
موضوع	Offenses against the environment -- Iran:
موضوع	حقوق جزا -- ایران
موضوع	Criminal law -- Iran:
رده بندی کنگره	۳۱۲۷KMH:
رده بندی دیویی	۵۵۰۳۶/۳۲۲:
شماره کتابشناسی ملی	۷۶۱۸۷۶۳:
وضعیت رکورد	فیا

سیاست کیفری ایران در قبال واحدهای صنعتی و پسماندهای آلاینده آب و هوا با تاکید بر قانون

هوا پاک ۱۳۹۶

www.ketab.ir

• نویسنده: ذوالفقار محمدحسینی حاجیور

• نوبت چاپ: اول بهار ۱۴۰۰

• ناشر: شاپرک سرخ

• چاپ و صحافی: شاپرک

• شمارگان: ۱۰۰۰

• قیمت: ۴۰۰۰۰ تومان

• شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۶۳-۴۸۸-۵

انتشارات شاپرک سرخ

تهران، میدان انقلاب اسلامی، ابتدای خیابان آزادی، کوچه شهید جنتی، پلاک ۲۴ واحد ۱

۰۹۱۲-۲۱۴۴۶۰۰

۰۲۱-۶۶۹۳۳۷۴۶

www.shaparak.com

کلیه حقوق مادی و معنوی اثر متعلق به نویسنده بود و هرگونه تکثیر و کپی برداری از این کتاب غیر قانونی میباشد و پیگرد قانونی خواهد داشت

پیشگفتار

جرایم زیست محیطی از مباحث مهم قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ می باشد. بحث محیط زیست و مسائل زیست محیطی ارتباط مستقیم با حیات و زندگی جمعی انسان دارد؛ زیرا هر نوع عارضه و اثر منفی بر محیط زیست، اثر زیانبار بر حیات انسانی دارد. قانون هوای پاک با اتکاء به تجارب به دست آمده از اجرای ۲۲ ساله قانون نحوه جلوگیری از آلودگی هوا، بسیاری از نواقص این قانون را رفع کرد. مهم ترین جنبه های بهبود ضوابط کیفری قانون جدید نسبت به قانون قدیم عبارتند از: ۱- افزایش مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی و اعمال جزای نقدی درباره آنها؛ ۲- پیش بینی امکان تعدیل جزای نقدی در گذر زمان؛ و ۳- بهبود مجازات ها به ویژه افزایش جزای نقدی. نوآوری های اصلی و بی سابقه قانون جدید نسبت به قانون قدیم نیز عبارت اند از: ۱- استفاده از ابزارهای اقتصادی در مبارزه با آلودگی هوا؛ ۲- توسعه تولید و عرضه انرژی های تجدیدپذیر و پاک؛ ۳- اعطای جایگاه ضابط دادگستری به یگان حفاظت سازمان حفاظت محیط زیست؛ و ۴- پیش بینی مراجع قضایی تخصصی در زمینه آلودگی هوا.

کلمات کلیدی: قانون هوای پاک، پسماند، آلاینده های صنعتی، مسئولیت کیفری، مجازات.

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۵
۱- مقدمه.....	۱۱
۲- ضرورت مبحث.....	۱۳
۳- مطالعات پیشین.....	۱۴
۴- اهداف و سوالات اثر.....	۱۸
فصل اول: مفاهیم.....	۲۱
۱-۱- مفهوم سیاست کیفری.....	۲۲
۱-۲-۱- آلودگی محیط زیست.....	۲۴
۱-۲-۱-۱- آلودگی آب.....	۲۴
۱-۲-۱-۲- آلودگی هوا.....	۲۷
۱-۲-۱-۳- آلودگیهای ناشی از کارخانها و کارگاههای صنعتی.....	۲۹
۱-۳-۱- پیشگیری.....	۳۰
۱-۳-۱-۱- پیشگیری کیفری.....	۳۱
۱-۳-۱-۲- پیشگیری غیر کیفری.....	۳۲
۱-۳-۱-۲-۱- پیشگیری وضعی.....	۳۳
۱-۳-۱-۲-۲- پیشگیری اجتماعی از جرم.....	۳۴
۱-۴-۱- جرایم مرتبط با پسماند.....	۳۵
۱-۴-۱-۱- اوصاف جرایم مرتبط با پسماند.....	۳۷
۱-۴-۱-۱-۱- مصداقی از جرایم زیست محیطی.....	۳۷
۱-۴-۱-۲- سازمان یافتگی.....	۳۷

۳۸	۱-۴-۳- یقه سفید بودن
۳۸	۱-۴-۴- بدون بزه دیده و ناشناخته بودن
۳۹	۱-۴-۲- جرمانگاری پسماندمحور
۴۲	۵-۱- پیشینه قانون هوای پاک
	فصل دوم: ارکان جرایم زیست محیطی ناشی از آلاینده های صنعتی و پسماندها در حقوق کیفری ایران
۴۵	۱-۲- عنصر قانونی
۴۷	۲-۲- عنصر مادی جرم
۵۳	۱-۲-۲- رفتار مرتکب
۵۶	۱-۲-۲- فعل
۵۶	۲-۱-۲- ترک فعل
۵۷	۲-۲-۲- موضوع جرم
۵۷	۳-۲-۲- وسیله ارتکاب جرم
۵۹	۴-۲-۲- نتیجه جرم
۵۹	۵-۲-۲- رابطه سببیت
۶۰	۳-۲- عنصر معنوی جرم
۶۰	۱-۳-۲- جرم عمدی
۶۲	۲-۳-۲- جرم غیرعمدی
	۴-۲- قابل گذشت بودن یا غیر قابل گذشت بودن جرایم زیست محیطی ناشی از آلاینده های صنعتی و پسماندها
۶۴	
۶۵	۵-۲- شرکت در جرایم زیست محیطی ناشی از آلاینده های صنعتی و پسماندها

۶۶-۲-۶- معاونت در جرایم زیست محیطی ناشی از آلاینده های صنعتی و پسماندها..... ۶۶

۶۶-۲-۷- تعدد جرایم زیست محیطی ناشی از آلاینده های صنعتی و پسماندها..... ۶۶

۶۷-۲-۸- موقعیت جرایم زیست محیطی از نظر مطلق و مقید بودن..... ۶۷

فصل سوم: ضوابط قانون هوای پاک ۱۳۹۶ در جرایم ناشی از آلاینده های صنعتی و

پسماندها..... ۶۹

۱-۳- مسئولیت کیفری اشخاص حقوقی..... ۷۰

۲-۳- پیش بینی تعدیل جزایهای نقدی..... ۷۳

۳-۳- مجازاتها..... ۷۷

۱-۳-۳- مجازات واحدهای آلاینده ای که در مهلت تعیین شده نسبت به رفع آلودگی یا

تعطیلی فعالیت اقدام نکنند..... ۷۸

۲-۳-۳- مجازات واحدهای آلاینده مستنکف از طرح انتقال..... ۷۹

۳-۳-۳- مجازات آزمایشگاههای معتمد متخلف..... ۷۹

۴-۳-۳- مجازات عدم رفع آلودگی هوا..... ۸۰

۵-۳-۳- مجازات دفع پسماندها به روشهای غیراصولی..... ۸۱

۶-۳-۳- مجازات انتشار پرتوها و امواج..... ۸۶

۷-۳-۳- مجازات عدم همکاری با بازرسان سازمان حفاظت محیط زیست..... ۸۷

فصل چهارم: نوآوری ها و چالشهای قانون هوای پاک در قبال آلودگیهای ناشی از

آلایندههای صنعتی و پسماندها..... ۹۱

۱-۴- نوآوری ها و چالشهای قانون هوای پاک در قبال آلودگیهای ناشی از آلایندههای

صنعتی و پسماندها..... ۹۲

۱-۴-۱- استفاده از ابزارهای اقتصادی..... ۹۲

۱-۴-۲- انسجام مجازاتها..... ۹۷